

ΣΧΟΛΙΚΗ ΧΡΟΝΙΑ 2022-2023

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΔΕΙΚΤΩΝ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ Β΄ ΤΕΤΡΑΜΗΝΟΥ

Οι Δείκτες Επάρκειας από τις ακόλουθες ενότητες να διδαχθούν περιληπτικά. Σημειώνεται ότι δε θα περιλαμβάνονται στην εξεταστέα ύλη του Β΄ τετραμήνου. Για τη διδασκαλία των παρακάτω μπορεί να αξιοποιηθεί το ήδη αναρτημένο υλικό στον Ιστότοπο της Ιστορίας (Χρήσιμο Υλικό, Μίλα μου Ιστορικά).

Α΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

1. ΑΡΧΑΪΚΗ ΕΠΟΧΗ

- Το κράτος της Αθήνας
 - νομοθεσία του Δράκοντα
- Ο πολιτισμός της Αρχαϊκής Εποχής – Ο πολιτισμός της Κυπροαρχαϊκής Εποχής - Σαλαμίνα
 - Αρχιτεκτονική: δωρικός, ιωνικός ρυθμός
 - Γλυπτική: κούροι, κόρες
 - Κεραμική: μελανόμορφος, ερυθρόμορφος ρυθμός
 - Σαλαμίνα, νεκρόπολη, κτιστοί βασιλικοί τάφοι, «Τζιελάρκα»

2. ΚΛΑΣΙΚΗ ΕΠΟΧΗ

- Η Συμμαχία της Δήλου και η Αθηναϊκή Ηγεμονία
 - Κλασική Εποχή, Συμμαχία της Δήλου (ορισμός), σκοπός
 - Αθηναϊκή Ηγεμονία, μετατροπή Συμμαχίας σε Ηγεμονία
- Ο Περικλής και το Δημοκρατικό Πολίτευμα
 - «πατέρας της κοινωνίας»
 - Λειτουργίες: απαλλάσσουν τα κρατικά ταμεία από τα βάρη συντήρησης στρατού, στόλου, οργάνωση εορτών, θεατρικών παραστάσεων
- Ο Πελοποννησιακός Πόλεμος
 - Πελοποννησιακός Πόλεμος, αίτια και συνέπειες, «Τριακοντούτεις σπονδαί», Νικίειος Ειρήνη, Σικελική εκστρατεία, παρέμβαση Περσών
- Η άνοδος της Μακεδονίας - Ο Μέγας Αλέξανδρος: Η Κύπρος και ο Μ. Αλέξανδρος
 - Μακεδονία, μακεδονική φάλαγγα, Ισοκράτης, ενέργειες ισχυροποίησης της Μακεδονίας, πανελλήνια ιδέα, μάχη στη Χαιρώνεια
- Ο πολιτισμός της Κλασικής Εποχής
 - Αξίες του κλασικού πολιτισμού (μέτρο, αρμονία, κάλλος)

3. ΕΛΛΗΝΙΣΤΙΚΗ ΕΠΟΧΗ

- Τα ελληνοιστικά βασίλεια. Ελληνοιστικός Πολιτισμός
 - Ελληνοιστική Εποχή, διάσπαση του κράτους του Μ. Αλεξάνδρου, διάδοχοι, ελληνοιστικά βασίλεια/ κράτη, βασίλαιο των Πτολεμαίων (αναφορά στην υποταγή της Κύπρου στο πτολεμαϊκό κράτος), βασίλαιο των Σελευκιδών,

βασίλειο της Περγάμου, βασίλειο της Μακεδονίας, Συμπολιτείες (αξιοποίηση χάρτη)

- Αλεξάνδρεια (Μουσείο, Βιβλιοθήκη), Αντιόχεια, Πέργαμος (Βιβλιοθήκη), ελληνιστική «κοινή», γραμματικοί, φιλοσοφία, ανάπτυξη επιστημών και τεχνολογίας, ψηφιδωτά

Β΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

1. ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ ΑΠΟ ΤΑ ΜΕΣΑ ΤΟΥ 11ου ΑΙΩΝΑ ΜΕΧΡΙ ΤΟ 1204

- **Η Κύπρος κατά την Κυρίως Βυζαντινή Περίοδο (965-1191)**
 - Τέχνη: εκκλησιαστική αρχιτεκτονική, τοιχογραφίες
 - Πνευματική ζωή: ίδρυση μοναστηριών και αποτίμηση της σημασίας τους
- **Οι Σταυροφορίες και οι συνέπειές τους για το Βυζάντιο και την Ανατολική Μεσόγειο**
 - Λατινικά κράτη: Λατινική Αυτοκρατορία της Κωνσταντινούπολης, Βασίλειο της Θεσσαλονίκης, Δουκάτο της Αθήνας, Πριγκιπάτο της Αχαΐας, βενετικές κτήσεις (αξιοποίηση χάρτη)
 - Ελληνικά κράτη: Αυτοκρατορία της Νίκαιας, Αυτοκρατορία της Τραπεζούντας, Δεσποτάτο της Ηπείρου, Δεσποτάτο του Μορέως (αξιοποίηση χάρτη)

2. ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΡΩΤΗ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΗ ΑΛΩΣΗ ΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ (1204-1453)

- **Η Φραγκοκρατία στην Κύπρο (1192-1489). Οι Λατίνοι στην Κύπρο**
 - Τέχνη: γοθτική εκκλησιαστική αρχιτεκτονική, βυζαντινή εκκλησιαστική αρχιτεκτονική (ξυλόστεγοι ναοί, φραγκοβυζαντινός ρυθμός), οχυρωματικά έργα / κάστρα
 - Οι Λατίνοι στην Κύπρο: λόγοι εγκατάστασης Λατίνων στην Κύπρο κατά την περίοδο της Φραγκοκρατίας, συμβολή των Λατίνων στην κοινωνικοοικονομική και πολιτιστική ανάπτυξη του νησιού
- **Η εμφάνιση και η εξάπλωση των Οθωμανών Τούρκων και οι προσπάθειες ανάσχεσής τους. Η Άλωση της Πόλης (1453)**
 - θεσμός των γαζήδων
 - Βυζαντινή πνευματική κληρονομιά: συνέπειες της Άλωσης για τον Ελληνισμό και την Ευρώπη, αποτίμηση της πνευματικής κληρονομιάς του Βυζαντίου

3. Ο ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ ΥΠΟ ΞΕΝΗ ΚΥΡΙΑΡΧΙΑ (15ος – 19ος ΑΙΩΝΑΣ)

- **Η Οθωμανοκρατία στην Κύπρο**
 - εγκατάσταση στρατιωτών, εποικισμός κοινοί αγώνες Χριστιανών και Μουσουλμάνων κατά της οθωμανικής διοίκησης

4. Η ΕΥΡΩΠΗ ΣΤΟΥΣ ΝΕΟΤΕΡΟΥΣ ΧΡΟΝΟΥΣ (15ος – 18ος ΑΙΩΝΑΣ). ΟΙ ΑΝΑΚΑΤΑΤΑΞΕΙΣ ΣΤΗ ΜΕΤΑΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

- **Οι Ανακαλύψεις**

- Κίνητρα: οικονομικά, θρησκευτικά και επιστημονικά κίνητρα εξερευνητικών ταξιδιών
- Προϋποθέσεις: νέα τεχνικά μέσα (πυξίδα, αστρολάβος, πορτολάνοι, караβέλα), νέες επιστημονικές απόψεις (σφαιρικότητα της γης)
- Εξερευνητικά ταξίδια: εντοπισμός στον χάρτη της πορείας του Βάσκο ντε Γκάμα, του Χριστόφορου Κολόμβου και του Μαγγελάνου
- Συνέπειες Ανακαλύψεων: γέννηση Νέου Κόσμου, εξαφάνιση προκολομβιανών πολιτισμών, δημιουργία αποικιών και αποικιακών αυτοκρατοριών, ανταγωνισμοί και συγκρούσεις μεταξύ των ευρωπαϊκών χωρών, παγκόσμιο εμπόριο, άνοδος αστικής τάξης, ανάπτυξη επιστημονικών κλάδων, εκμετάλλευση ιθαγενών, αξιολόγηση συνεπειών

Γ΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

1. Η ΕΥΡΩΠΗ ΚΑΙ Η ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΤΑ ΤΙΣ ΠΡΩΤΕΣ ΔΕΚΑΕΤΙΕΣ ΤΟΥ 20ού ΑΙΩΝΑ

- **Ο Α΄ Παγκόσμιος Πόλεμος (1914 – 1918) και οι μεταπολεμικές ρυθμίσεις**
 - μέτωπα, χαρακώματα, πολεμικός εξοπλισμός, Συνθήκη Βερσαλιών, αλλαγές συνόρων
- **Η Ελλάδα στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο (1917-1918): ο Εθνικός Διχασμός (1915-1917) και οι μεταπολεμικές ρυθμίσεις (1919-1920)**
 - διαρκής ουδετερότητα, Επίστρατοι, Εθνική Άμυνα / Αμυνίτες, Νοεμβριανά, κράτος των Αθηνών / Παλαιά Ελλάδα – κράτος της Θεσσαλονίκης/ Νέες Χώρες
 - Συνθήκη του Νεϊγύ
- **Η Ρωσική Επανάσταση του 1917**
 - σοβιέτ, Ένωση Σοσιαλιστικών Σοβιετικών Δημοκρατιών (ΕΣΣΔ), Κομμουνιστική Διεθνής
- **Ο Μικρασιατικός Πόλεμος (1919-1922) και το τουρκικό εθνικό κίνημα: οι διώξεις του ποντιακού και του μικρασιατικού ελληνισμού, η Μικρασιατική Εκστρατεία (1919-1922), η Μικρασιατική Καταστροφή (1922) και η Συνθήκη της Λοζάνης (1923)**
 - πολιτισμός
 - Συμβούλιο του Παρισιού Απρίλιος 1919, «δίκη των Έξι»

2. Η ΕΠΟΧΗ ΤΟΥ ΜΕΣΟΠΟΛΕΜΟΥ (1919-1939)

- **Η παγκόσμια οικονομική κρίση του 1929: οικονομικές, κοινωνικές και πολιτικές διαστάσεις**
 - Αίτια οικονομικής κρίσης του 1929, Κραχ, Μεγάλη Ύφεση
- **Ο Β΄ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ (1939-1945)**
- **Η έκρηξη του Β΄ Παγκόσμιου Πολέμου (1939-1945)**

- Αίτια (εκκρεμότητες Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου, οικονομική κρίση 1929, σοβιετική επιρροή, αδυναμία Κοινωνίας των Εθνών), άξονας Ρώμης – Βερολίνου, Αντιδιεθνιστικό Σύμφωνο, Συμφωνία του Μονάχου, «πολιτική κατευνασμού», Σύμφωνο Ρίμπεντροπ – Μολότοφ, αφορμή, στρατιωτικές επιχειρήσεις 1939-1944, συνασπισμοί
- Υλικές, ηθικές, οικονομικές συνέπειες (ολοκαύτωμα, στρατόπεδα συγκεντρώσεως, ατομική βόμβα, Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών)